

VERSLAG VAN DE 29STE JAARLIJKSE ZITTING

Vastgesteld 7 september 2022

1. Inleiding

Van 2-6 juli 2022 vond de 29ste jaarvergadering («Annual Session») van de Parlementaire Assemblée van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE PA) plaats in Birmingham. Zo'n 270 parlementariërs uit 55 landen uit Noord-Amerika, Europa en Centraal-Azië kwamen bijeen voor deze bijeenkomst. Delegaties uit Rusland en Belarus waren niet aanwezig omdat de leden geen visum kregen om naar het Verenigd Koninkrijk te komen. Het Nederlandse parlement werd op deze bijeenkomst vertegenwoordigd door de Eerste Kamerleden Farah Karimi (delegatieleider, GroenLinks), Boris Dittrich (D66), Toine Beukering (Fractie-Nanninga) en Arda Gerkens (SP).

Centraal tijdens deze eerste fysieke jaarvergadering sinds 2019 stond de oorlog in Oekraïne. Andere onderwerpen waren geweld tegen vrouwelijke journalisten en politici, waarborgen van veiligheid van journalisten in oorlogsgebieden, jongeren, economisch herstel na COVID-19, migratie, humanitaire situatie in Afghanistan, nucleaire veiligheid, klimaatverandering en mediavrijheid. Verder zijn de drie rapporten van de vaste commissies van de assemblee, analoog aan de drie «dimensies» van de OVSE: politiek en veiligheid, economie & milieu, en mensenrechten & democratie aan de orde gekomen. Daarnaast bespraken deze commissies negen van de in totaal tien «supplementary items», resoluties, die door individuele leden van de assemblee waren ingediend, waaronder één supplementary item ingediend door mevrouw Karimi. Het supplementary item over Oekraïne is besproken tijdens de plenaire vergadering. De assemblee koos voor verlenging van het presidentschap van mevrouw Cederfelt uit Zweden met nog een jaar. De derde commissie inzake democratie, mensenrechten en humanitaire vraagstukken benoemde Farah Karimi als haar vicevoorzitter.

De delegatie heeft en marge van de conferentie gesproken met de Nederlandse ambassadeur in het Verenigd Koninkrijk, de heer Van Oosterom.

2. Vergadering Standing Committee

Op 4 juli vond de vergadering van het Standing Committee plaats. Dit is een bijeenkomst van delegatieleiders, waar iedere sessie van de OVSE PA traditioneel mee begint. Van de Nederlandse delegatie nam mevrouw Karimi hieraan deel. Het Standing Committee heeft onder andere de taak om de ingediende «supplementary items» toe te delen aan de drie vakcommissies. Van de tien supplementary items zijn er aan elke commissie drie toegewezen en één werd naar de plenaire vergadering gestuurd.

Penningmeester, de heer Juel-Jensen uit Denemarken gaf een toelichting op de begroting van de assemblee voor het komende financiële jaar. Zonder discussie stemde het Standing Committee unaniem in met de begroting voor 2022/2023.

President Cederfelt blikte terug op haar activiteiten in het afgelopen jaar en verwees hierbij naar haar bezoek aan Oekraïne, in het bijzonder aan Kiev, Bucha en Irpin – de locaties van enkele van de ergste gewelddadigheden in de Russische oorlog tegen Oekraïne. Ze beschreef de vernietiging waarvan ze getuige was en betreurde het dat naarmate de oorlog voortduurt nog veel meer onschuldige mensen zullen worden gedood.

Ook de secretaris-generaal legde verantwoording af van zijn werkzaamheden van de afgelopen periode, waarbij als gevolg van de oorlog in Oekraïne onder meer is gewerkt aan het intensiveren van de contacten met de individuele leden van de OVSE PA, de samenwerking met de OVSE permanente raad en overige OVSE instituties.

Tijdens de vergadering heeft de Oekraïense delegatie een wijziging van het reglement van orde voorgesteld, die zou voorzien in mechanismen voor het opschorten van het mandaat van een PA-delegatie van de OVSE wiens land de soevereiniteit en territoriale integriteit van een andere lidstaat had geschonden. De Standing Committee gaf haar algemene steun aan de principes achter het voorstel en stemde ermee in de zaak door te verwijzen naar de Rules Committee, voorgezeten door de heer Allizard uit Frankrijk. De Rules Committee streeft er naar om een tekst voor te leggen ter bespreking tijdens de herfstsessie later dit jaar.

Tot slot werd aangekondigd dat de jaarvergadering in 2023 in Vancouver, Canada plaatsvindt en de herfstsessie («Autumn Session») in oktober 2022 zal plaatsvinden in Sofia, Bulgarije.

3. Commissie I: Political Affairs and Security

De eerste commissie inzake politieke zaken en veiligheid nam een resolutie aan waarin de voortgaande Russische agressie tegen Oekraïne sterk wordt veroordeeld en Rusland wordt opgeroepen tot een onmiddellijk staakt-het-vuren en terugtrekking van troepen uit heel Oekraïne. Het rapport onderstreept dat niet alleen de veiligheid van Oekraïne, maar van heel Europa onder vuur ligt, evenals het internationaal recht, de mensenrechten en de democratie.

In deze commissie werden voorts drie «supplementary items» behandeld:

1. Victims of Terrorisme (dhr. Lopatka, Oostenrijk)
2. The Arctic Region (mevr. Haraldsdottir, IJsland)
3. Effective Youth Engagement Towards Secure, Inclusive and Democratic Societies (mevr. Karimi, Nederland)

Al deze resoluties kregen voldoende steun door de leden in de politieke commissie.

Voor het komende jaar is de voorzitter Hudson (Verenigde Staten) herkozen als voorzitter van deze commissie, de heer Dunava (Roemenië) is gekozen als vicevoorzitter en de heer Kasciunas (Lithuania) als rapporteur.

4. Commissie II: Economic Affairs, Science, Technology and Environment

In deze commissie is de resolutie van rapporteur Kugler uit Oostenrijk besproken waarin onder meer de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie en de klimaatverandering aan de orde zijn gekomen. Ook vroeg zij aandacht voor de specifieke uitdagingen van de oorlog in Oekraïne en de nadelige gevolgen voor mens, economie en milieu.

Voorts zijn in deze commissie drie «supplementary items» behandeld en aangenomen. Het ging om de volgende resoluties:

1. Code of Conduct for Members of the OSCE Parliamentary Assembly (mevr. Charalambides, Cyprus)
2. Implementing the United Nations Sustainable Development Goals in the OSCE Area (dhr. Shakirov, Kazakhstan)
3. Accelerating the Green Energy Transition (dhr. Aldag, Canada).

In deze commissie is de heer Guliyev (Azerbaijan) gekozen als voorzitter en zijn de heer Gerasymov (Oekraïne) en mevrouw Kugler (Oostenrijk) herkozen als respectievelijk vicevoorzitter en rapporteur.

5. Commissie III: Democracy, Human Rights and Humanitarian Questions

De derde commissie inzake democratie, mensenrechten en humanitaire kwesties besprak de mensenrapportage van de situatie in de OVSE-regio van de Zweedse rapporteur Buser. De heer Dittrich vroeg namens de delegatie aandacht voor de passage over de schending van mensenrechten van LHBTI- personen in verschillende OVSE-landen. «Ik roep de landen op de rechten van LHBTI-personen te respecteren en discriminerende wetgeving af te schaffen,» zei Dittrich.

De resoluties («supplementary items») die in deze commissie werden behandeld, waren:

1. Combating Violence Against Woman Journalists and Politicians (mevr. Fry, Canada)
2. The Importance of the Human Dimension in the Context of Current Threats to Security in the OSCE Area Stemming from the Russian Aggression Against Ukraine (dhr. Bierecki, Polen)
3. Ensuring the Safety of Journalists in Conflict Zones (dhr. Whittingdale, Verenigd Koninkrijk)

De derde commissie heeft de heer Samkharadze (Georgië) gekozen als voorzitter, mevrouw Karimi (Nederland) als vicevoorzitter en de heer Buser (Zweden) is herkozen als rapporteur.

6. Plenaire vergadering

Tijdens de plenaire vergadering op 2 juli is het supplementary item «The Russian Federation's War of Aggression Against Ukraine and Its People, and Its Threat to Security Across the OSCE Region» van mevr. Abrami-

kiene (Litouwen), dhr. Poturaiev (Oekraïne) en dhr. Wicker (Verenigde Staten) besproken en aangenomen.

Op 5 juli rapporteerde mevrouw Karimi in de plenaire vergadering over haar werkzaamheden als OVSE PA speciaal vertegenwoordiger inzake jongeren¹. In september 2021 is mevrouw Karimi benoemd tot speciaal vertegenwoordiger door de president van de assemblee, mevrouw Cederfelt. De positie is voor een jaar. Volgens mevrouw Karimi onderkennen jongeren die hun stem willen laten horen tal van problemen, waaronder leeftijdsdiscriminatie, vooroordelen, en een gebrek aan politieke wil. Tegelijkertijd is een brede politieke participatie van alle geledingen uit de samenleving, ook van jongeren, een noodzakelijke voorwaarde voor democratie en de rechtsstaat. «De vele gesprekken die ik voerde maakten duidelijk dat er een schrijnende tweedeling is tussen het potentieel en de daadwerkelijke bijdrage van de jeugd om bij te dragen aan de oplossing van problemen en om deel te nemen aan besluitvormingsprocessen,» aldus Karimi. Trots is ze op de oprichting van het netwerk van jonge parlementsleden van de OVSE PA. Ze vraagt de OVSE PA na te denken over de integratie van dit netwerk in zijn eigen formele structuren, zodat de PA het goede voorbeeld kan geven bij de versterking van de positie van jeugd.

Tijdens het plenaire debat op 4 juli met de Poolse Minister van Buitenlandse Zaken die thans het OVSE-voorzitterschap voert, antwoordde de heer Rau positief op de vraag van mevrouw Karimi om vanuit de OVSE een strategie en actieplan op te stellen over betrokkenheid van jongeren.

Op 6 juli nam de Assemblee de Birmingham-verklaring met overgrote meerderheid van stemmen aan met daarin alle resoluties uit de drie commissies en de aanvullende resoluties op specifieke onderwerpen². In deze verklaring hebben de parlementsleden van de OVSE de aanvalsoorlog van de Russische Federatie tegen Oekraïne sterk veroordeeld en een onmiddellijk staakt-het-vuren geëist. De Russische invasie wordt in de verklaring van Birmingham «een grove schending van de grondbeginselen van het internationale recht» genoemd en «een flagrante schending, niet alleen van de soevereiniteit en de territoriale integriteit van Oekraïne, maar ook als een aanval op de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, met name het recht op leven, van het Oekraïense volk». Voort wordt benadrukt dat de invasie van Rusland is «vergemakkelijkt door Belarus als mede-aanvaller», en wordt «de illegale bezetting en annexatie van de Krim door de Russische Federatie en de onwettige «erkenning» en bezetting van de regio's Luhansk en Donetsk» veroordeeld. Omdat de oorlog de stabiliteit, de verbandingen en de welvaart in de OVSE-regio aanzienlijk heeft aangetast, dringt de verklaring van Birmingham er bij de regeringen op aan «doeltreffende en goed gecoördineerde acties op economisch en milieugebied te overwegen, die erop gericht zijn de gevolgen van het conflict te verzachten en de internationale vrede en veiligheid te herstellen».

Over COVID-19 stelt de verklaring dat de pandemie «de eerbiediging van de mensenrechten en de democratische beginselen verder onder druk heeft gezet, een negatief effect heeft gehad op de gelijkheid van mannen

¹ The Annual Report of the OSCE PA Special Representative on Youth Engagement, *The distressing dichotomy between potential of youth and their actual possibilities to meaningfully participate in decision-making and leadership*, July 2022, te vinden via: <https://www.oscepa.org/en/documents/special-representatives/youth-engagement/4414-annual-report-of-the-osce-pa-special-representative-on-youth-engagement-2022-annual-session-birmingham/file>

² Alle teksten die tijdens deze vergadering zijn aangenomen evenals streamings zijn te vinden via: <https://www.oscepa.org/en/meetings/annual-sessions/upcoming-annual-session>

en vrouwen, en de sociaaleconomische ongelijkheid tussen vele groepen in onze samenlevingen verder heeft vergroot». De OVSE-PA spreekt haar bezorgdheid uit over «de ingrijpende economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie,» en «roept de deelnemende OVSE-staten op nauwer samen te werken om een duurzaam economisch herstel van de COVID-19-pandemie te bewerkstelligen, onder meer door de inzet van groene technologieën te versnellen, economische groei en connectiviteit te bevorderen en de ontwikkeling van menselijk kapitaal te ondersteunen.»

In de verklaring wordt voorts steun betuigd aan multilateralisme, diplomatie en wapenbeheersing, en worden de deelnemende OVSE-staten aangespoord «het debat over het nieuw leven inblazen van het Verdrag inzake het open luchtruim en de volledige uitvoering en herziening van het document van Wenen in overeenstemming met de nieuwe veiligheidsuitdagingen op het terrein nieuw leven in te blazen.

Bezorgdheid wordt uitgesproken over het groeiende aantal politieke gevangenen in de OVSE-regio. De OVSE-deelnemende Staten worden opgeroepen om «meer aandacht te besteden aan het vraagstuk van politieke gevangenschap als een schending van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden zoals vermeld in de Slotakte van Helsinki». Ook wordt het belang van onafhankelijke media benadrukt.

Diverse aanbevelingen worden gedaan waaronder de oproep aan parlementen om belangenconflicten en transparantie bij de financiering van partijen en lobbypraktijken naar behoren te reguleren en geavanceerde anticorruptiewetgeving aan te nemen en uit te voeren.

Aan het einde van de vergadering werd de uitslag van de stemming over de president meegedeeld, waarbij de zittende president, mevrouw Cederfelt uit Zweden de steun van de meerderheid van de assemblee kreeg om haar termijn met één jaar voort te zetten en zijn er vier nieuwe vicevoorzitters gekozen, het zijn mevrouw Charalambides (Cyprus), de heer Pritchard (Verenigd Koninkrijk), de heer Pons (Spanje) en de heer Link (Duitsland).

7. Overige bijeenkomsten

Voorkomen oorlogsmisdaden

Op 3 juli waren Dittrich, Beukering en Gerkens aanwezig bij de paneldiscussie over het voorkomen van oorlogsmisdaden met onder meer professor Ibrahim van de New Lines Institute for Strategy and Policy en Dr Elliot van het UK Government Morad Code Project. De experts gingen in op de breed samengestelde teams die Oekraïne bezoeken om onderzoek te doen naar oorlogsmisdaden en onderstreepten dat de Genocideconventie, ondertekend door 151 landen waaronder de Russische Federatie, alle lidstaten oproept het nodige te doen om het plegen van oorlogsmisdaden te voorkomen. Dittrich merkte op dat het Internationaal Strafhof graag ziet dat Oekraïne het Statuut van Rome snel ratificeert.

Ad Hoc Commissie Migratie

Op 3 juli is de ad hoc commissie Migratie bijeen gekomen om te vergaderen over het verslag van het bezoek aan Griekenland in maart 2022, waar de leden van deze commissie de opvanglocaties van vluchtelingen hebben bezocht en hebben gesproken met betrokkenen en niet-gouvernementele organisaties. Ook is er gesproken over het rapport van de heer Vigenin, voorzitter van de ad hoc commissie Migratie over de

huidige migratietrends in de gebieden van de OVSE die de commissie heeft gevolgd inclusief de recente vluchtelingenstroom uit Oekraïne. Zoals vicevoorzitter van de ad hoc commissie Karimi verwoorde «vier maanden geleden was het ondenkbaar dat er vijf miljoen vluchtelingen uit Oekraïne in deze commissie ter sprake zou komen.»

De speciaal vertegenwoordiger van de OVSE en coördinator voor de bestrijding van mensenhandel, de heer Richey heeft een presentatie gegeven over de enorme toename van het aantal Oekraïense vrouwen en kinderen die slachtoffer zijn van de mensenhandelaars. Hij heeft de leden van de commissie gewezen op de aanbevelingen die de OVSE heeft geformuleerd die nationaal ingezet kunnen worden om de mensenhandel tegen te gaan³.

Politieke gevangenen in Rusland en Wit-Rusland

Toine Beukering nam deel aan een Side Event over politieke gevangenen in de OVSE-regio georganiseerd door de Amerikaanse, Noorse en Litouwse delegatie op 5 juli. Beukering: «Verschrikkelijk om te horen dat duizenden Russen zijn gearresteerd sinds het begin van de Russische invasie in Oekraïne omdat zij tegen de oorlog protesteerden en velen in Wit-Rusland na de presidentiele verkiezingen in 2020 die leidde tot een golf van repressie tegen Wit-Russen die protesteerden tegen het verloop van deze verkiezingen. Ik ga in Nederland hiervoor aandacht vragen bij de Minister van Buitenlandse Zaken,» aldus Beukering.

Jongeren in conflict- en oorlogsgebieden

Op 5 juli organiseerde Farah Karimi tezamen met de Canadese collega's McPhedran en Gazan een Side Event over jongeren in conflictgebieden met bijdragen van mevrouw Kohistany van de Yalda Hakim Foundation over Afghanistan, mevrouw Kostava van het Global Network of Women Peacebuilders over Georgië en Oekraïens parlementslid Kravchuk over Oekraïne. Karimi: «Duidelijk werd de ontwrichtende impact van oorlogen, waarbij het ene conflict niet te vergelijken is met een andere. In Oekraïne kan men zich een voorstelling maken van wederopbouw na de oorlog; in Afghanistan is de situatie totaal uitzichtloos. In beide situaties staat de toekomst van jongeren op het spel. De wereld mag zich niet afkeren van het ene conflict ten gunste van het andere.»

De voorzitter van de delegatie,
Karimi

De griffier van de delegatie,
Bakker-de Jong

³ Recommendations of the OSCE Special Representative and Co-ordinator for Combating Trafficking in Human Beings (SR/CTHB) on the need to enhance anti-trafficking prevention amid mass migration flows (9 March 2022).
Recommendations on enhancing efforts to identify and mitigate risks of trafficking in human beings online as a result of the humanitarian crisis in Ukraine (22 April 2022)